

KELETI ÚJSÁG

Előfizetési árak:
 Egy hónapra . . . 20— koronás
 Három hónapra . . . 55— koronás
 Félévre . . . 100— koronás
 Évesre . . . 180— koronás
 Magyarországon ár 80 fillér

Politikai napilap

Felelős szerkesztő: SZENTMIKLÓSI JÓZSEF

Megjelenik minden reggel,
 Szerkesztőség és kiadói hivatal:
 1. Egyetem-utca 3. emelet
 Telefonszám 684
 Közlönyvezeték utánszámlázás

Sorompók

állanak az erdélyi széleken s a béke törvényei szerint szedik a vámot minden árurol, ami ide bekerül.

Egyenként és valamennyien megkönnyebbüléssel kell fogadnunk a hirt, hogy a kormányzótanács Kolozsvárra költözésével hivatalos közgazdasági tanács alakul, melynek legfontosabb programja a vámrendszert szabályozása, a kereskedelmi szerződések előkészítése. A kormányzótanács látja a szükségét ennek a tervező, véleményező és indítványozó testületnek, amely a kormányzótanács kebeléhez fog tartozni, de amely bele fog nyulni az egész gazdasági berendezkedés minden ágába s így közvetve az egyénimégélhetés feltételeibe, elsősorban és legsürgősebben a vámsorompók beállításának új szabályozásával.

Tagadhatatlan, hogy a vámjövedelem tekintélyes bevételt jelent a közpénztár számára, de nem mond az ember új igazságot annak a megállapításával, hogy ez a jövedelem igen sok esetben és nagy vonásaiban csak látszólagos. A sorompónak egyetlen erős és a belső termelés menetét zavaró tétele képes olyan helyzetet teremteni, mely az adózóképeséget rendíti meg. Körülöttünk élnek olyan népek is, amelyek zsírban usznak és sőtalan kenyeret esznek. Elég lesz csak azt az egy tényt felemlíteni, hogy a bácskai szerbek kivételre szánt félmillió hizott sertésükkel nem tudják, hogy mit csináljanak s az angolok hatóság kocsirakomány zsirt kínálnak Budapestnek, aminek a magyar főváros csak a hatodrészt tudja átvenni. Erdély pedig a legéletbevégoóbb mezőgazdasági terményekben mindig behozatalra szorult.

Teljesen szabadjára engedni minden szabályozás nélkül a kereskedelmet nem lehet. A drága fényüzési cikkek korlátlan beözönlésének a közelmúlt napok mutatták meg a pénzbeli veszedelmét. De a nyers anyagok és a hiányzó élelmiszereknek, közszükségleti cikkeknek meg kell ragadni és erre kell fordítani az idegen bőség-szaruját. Csak így lehet megóvni a szegény pangástól az adózó polgári elemet.

De a szomszédokat kereskedelmi megállapodásokra készíteni a megélhetés.

Friedrich méltatlankodik

Francia újságról a pesti miniszteri palotákban — Huszár Károly hajlandó együtt dolgozni a szociálistákkal — Horthy és csapata — A magyar pártok frontján — Munkát kérnek a munkások

Kolozsvár, okt. 13

Párisból jött az a hír, hogy

Friedrich tárgyal a fuziók szálainak bogozásába marult pártokkal és egy francia újságról elítél panaszok, hogy nem ismerik el, de el nem utasították. Állásának e bizonytalansága miatt nincsen a kezében tényleges hatalom. Ezt meg tudja állapítani magáról, de nincsen elég elszántsága arra, hogy a végső konzekvenciákat levonja és maga tegye lehetővé olyan kormányának a jövetelét, mely minden erőösszpontosíthatna magában.

Három interjú a francia lapban

Páris, okt. 13

A „Le Matin” munkatársa érdekesen tarka interjúkat küldött Budapestre. Közli a Friedrich arc-képét is és többek között a következőket írja:

A Buda megaslatain fekvő miniszterelnöki palotában találkoztam Friedrich miniszterelnökkel.

Friedrich 40 éves, de fiatalember kinézése van. Természetes eleganciáját nemcsak angol szabójának, hanem régi labdarúgó-bajnoki szokásainak is köszönheti. Úgy látszik el van ragadtatva a hatalomtól. Vagy legalább is attól, hogy úgy látszik, hogy hatalmon van.

— Miniszterelnök urnak szólít engem — szól szeretetreméltóan.

De kérdezem: vajon miniszterelnök vagyok-e?

— Mindenesetre nincsenek előjogaim. Tegnap az utca közepén elvették az autóm. Tegnapelőtt kikapcsolták telefonomat. Felelőssé tesznek a vidéki erőszakosságokért, de nem engedik meg, hogy levelezsek a vidékkel. Sajtószabadság és szabad gyülekezési jog csak azok számára létezik, akik engem támadnak. Sehse tudom, hogy reggel távozhatom-e a házamból, hogy dolgaim után léssak?

— Azzal vádolnak, hogy a József főherceg embere vagyok. Higgye el, éppen az ellenkezője áll. Mikor Kun Béla bukása után Budapestre érkezünk, több hónapi türelmes szervező munka után egy általánosan ismert embert kellett a nép elé állítanom,

A főherceget választottam. Mikor a főherceg vonakodott a kívánt garanciákat megadni, értésére adtam, hogy szerepét füllépte s ő visszavonult.

— En a belső békét akarom. Bizzanek bennem. Balatonmelletti hadseregünk fegyelmzett. Nem lesz megszállás Budapesten... Vagy ha nem akarnak engem, mondják meg kerekén. Kész vagyok már holnap átadni az antantnak a hatalmat.

Egyszerre csak harci trombita harangoz meg. Friedrich kinyitja az ablakot és rámutat az Erzsébet uton masírozó csapatokra.

A kereskedelmi miniszteriumban találkoztam Huszárral, a keresztényszocialisták vezérével. Ez is fiatalember, foglalkozása szerint újságról. Mellette verve és drámai hangulatozása is beszél.

— Keresztény vagyok és mint keresztény, bosszút nem ismerek. Mikor tizenhárom éves kislány a bolsevisták börtönében meglátogatott, azt mondták neki:

— Felesleges epédát keresni. Ő ma meg fog dögléni. — És durván elkergettek... De én mindent elfeledtem. Kétségkívül vannak a fehér hadseregben olyanok, akiknek a szőlőt lemészárolták... Ezek talán emlékezni fognak! Én csak a haránta akrok gondolai.

— Magyarországon 5 százalékos kommunista és 12 százalékos reakcionárius van.

A többiek, keresztények és szociáldemokraták, egy blokkot alkotnak, amely tud és amelynek kell is kormányozni. Szívesen fogok holnap a szociálisták mellett állni, feltéve, hogy jogos részükkel megelégednek. Mióta Magyarországot minden oldalról megsoronkították, csak Budapest az évszék és nincsenek többégekben. Együtt dolgozni velük, ezt akarok. De parancsaik szerint nem.

E után a francia újságról a Horthy csapatáról ír:

Melyik az a fehér hadsereg, amelyre a hatalmon lévő keresztény blokk támaszkodik? Ez a Horthy tengernagy kísérete, mely a Balaton vidékén táboroz, a románok által megszállt területeken kívül. Az antant-lábosok egy

bizottságot küldtek főhadiszállására, Siófokra,

erre a kis fürdővárosra, ahol két hónappal ezelőtt a vörösek parancsnokának, Pogánynak volt a hadiszállása. Bertin francia ezredes, ki ott volt Siófokon, mondta a következőket:

— Horthy tengernagy, az osztrák-magyar flotta volt parancsnoka katoná, derék katoná. Tetszett nekünk. Ő az, aki többszörösen

megrebesztelve is tovább vezényelte a „Novarro” parancsnoki hidjáról a csatát. H. dierege közepesen van ellátva és rosszul öltöztetve. Ugy tetszett nekünk, hogy szigorú fegyelm alatt áll és hogy a vezetőiknek engedelmekedő katonák általában nem fosztogatnak, sem erőszakosságokat nem követnek el. De ki jósolhat a várakozás hosszú hónapjai által elkeserült csapatok reakciójáról?

Egyezkedés a jobb- és balpártok között

Budapest, okt. 12

A kormányelnök — írja egy, a magyar kormányt támogató pártokhoz közel álló lap — azon az állásponton van, hogy az ő ellenállása, illetve az ő személye ne legyen akadály a egy összeműködésnek. Ez pedig legelőbb is annyit jelent, hogy Friedrichék kezdik belátni, hogy az országot nem lehet az antant akaratára ellenére kormányozni. Általában a mai nap folyamán olyan tüketek jelentkeztek a politikai élet terén, amelyek arra engednek következtetni, hogy a kibontakozás egy újabb látás kezdődik.

Az történet ugyanis, hogy Friedrich — mint a kormányhoz közel álló körök jelentik — beszámolt a minisztertanácsban a polgári politikussal folytatott tárgyalásairól és közölte, hogy további tanácskozások várhatók. Ezek a tárgyalások, amelyekről Friedrich beszámolt, eredménytelenül végződtek, mert Friedrich nem volt hajlandó eredményeket tenni és hogy a liberális politikusok kijelentették, hogy részükről — legalább egyelőre — ennek következtében újabb közeledés nem várható. Friedrich mégis újabb tanácskozásokat helyez kilátásba. A keresztény pártokban mindenütt egy várható koncentrációról beszélnék. A koncentrációt, amelyről a múlt héten még hallani sem akartak, most már helyezik a kibontakozás homlokterébe.

A kormánypárt és a Heinrich-féle magyar polgári párt fuziója küszöbön áll. A hét végére várható a munkapárt liberális tagjainak a beolvadása ugyanebbe a pártba. Remélik, hogy rögtön ezután a liberális blokk is létre fog jönni. Ezek a körök azt hirdetik, hogy a küszöbön álló koncentrációban ők fogják képviselni a jelenleg a kormányban részt nem vevő polgári pártokat, természetesen a szociáldemokraták nélkül. Úgy látszik, hogy Friedrich radikálisabb megoldásra törekszik, mint az eddigi párthívek.

Harmincezer munkanélküli a parlament előtt

Budapest, okt. 13

Budapest kenyértelen és munkátlan tömegei az Országház téren impozáns demonstratív gyűlést rendeztek azzal a céllal, hogy az antant és a Friedrich kormány figyelmét a munkanélküli nyomorgók ezreire tereljék. Nagyszabású volt a munkátlan mun-

széles fölvonulása és komoran...
 ...
 ...

Schmarilla József nyitotta meg a gyűlést.

Peyer Károly közel egy óra beszédében az ország, különösen a főváros munkállanságának nyomorúságos helyzetét ismertette. Éhség és megfagyás a tél kilátásai, amelyből csak egy szabadulhat meg: a munka. Nem kenyeret és nem szemet követel a munkásság, hanem munkalehetőséget. Olyan kormányt kívánunk, amely nyersanyagot tud biztosítani, amelynek hivatalbábelésével megszűnik a blokádnak és amely nem kicsinyes hecceskedésben, de munkalehetőséget biztosít. A munkalehetőség problémájának megoldását. Beszél a kivándorlásról. Lehetetlennek tartja, hogy az ország kényeskedjen a munkásokkal, hogy új hazát keressenek. Ha nem akarunk, a világ nyitva áll a magyar munkás előtt, mert jó munkásokat és szakmunkásokat mindenütt keresnek. De a magyar munkások nem adnak fel a kivándorlás, a magyar munkás részt kér a részvételben Magyarországon újraépítésében.

A magyar munkás részt kér a részvételben Magyarországon újraépítésében.

Közvetlen a munkás, hogy vége legyen a nyomorúságnak és megkezdődjék az országépítő munka.

Károly Albert felolvasta az antant-erőszakos elhatározati javaslatot.

A határozati javaslat felolvasása közben a rend fenntartására egy román zászlóalj érkezett. A román katonák a parlamenttel egy szobában álltak fel és csak a rendben elvonuló munkásság után vonultak be kaszáruháikba. Az antant-erőszakos elhatározati javaslatot a délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

A délnyugati gyűlés határozati javaslatát.

Clerk beszámolója

A főtanács a budapesti jelentéseket tanulmányozza —

— Angol jegyzék az olasz megszállás ellen — Vigyázni kell Németország hatálmára

Kolozsvár, okt. 13

A békekongresszus legfőbb fórumán a magyar helyzettel foglalkoznak. Tárgyalják a Clerk jelentését és a főtanács maga elé hívta a visszafelé antant megbízottat, hogy a részletekről is kikérdezzék. Döntésről azonban még nincs szó.

A francia szenátusban elhangzott az a nyomatékos kijelentés, hogy Németországra vigyázni kell, mert még mindig fenyegető hatálmára. Délen a franciák az olaszok barátságára fektetik a súlyt és ez ad némi magyarázatot arra, hogy az angol kormány egyedül és önállóan küldötte el titkokozását Romániába.

Békehíreink a következők:

Szóval és írásban

Bukarest, okt. 13

A „Vilforul” jelentéssel Lyonból: A legfőbb tanács elé került Foch tábornagnak az a jegyzéke, melyet a tábornagy szövetségesekkel és fog elküldeni a német kormánynak a balti tartományok kiűzéséről.

A főtanács tárgyalta tovább a Sir George Clerk jelentését is, amelyeket Romániáról és Magyarországról terjesztett elő.

A legfőbb tanács tudomásul vette a Sir George Clerk jelentését, melyeket bukaresti küldetésének eredményéről nyújtott be. A tanács külön is meghallgatta Sir George Clerkot, aki ismertette a romániai és magyarországi helyzetet. Budapestnek a román csapatok részéről való kiűzését ma még kockázatosnak tartaná Magyarországon fővárosának közrendje érdekében.

Bukarest, okt. 13

A „Jurnalul” jelentéssel Sir Clerk jelentését a békekongresszus titkársága lefordította és osztályozta. A jelentés Románia és Magyarország helyzetére vonatkozik. Ez osztályozás után került a jelentés a főtanács elé.

Nincs újabb tárgyalás Budapestről

Budapest, okt. 13

A Magyar Távirati Iroda illetékes helyről szerzett információ alapján az ezzel ellenkező hírekkel szemben megállapítja, hogy Sir George Clerk látogatása óta, aki az antant hivatalos diplomáciai képviselőjében járt Bukarestben és Budapesten, a kormány az antanttal sem közvetve, sem közvetlenül semmiféle tárgyalást nem folytatott és a magyar kormány ez idő óta az antantól sem jegyzéket nem kapott, sem egyéb diplomáciai jellegű iratváltás a napokban nem történt. Egyéb hírek az „Echo de Paris” legújabb száma illetékes helyről nyert információ alapján megállapítja, hogy a békekongresszus most már behatóan foglalkozik

Vizsgálóbizottság Budapesten

Bukarest, okt. 13

A „Vilforul” jelentéssel Lyonból: A legfőbb tanács elfogadta a helyreállítások ügyében kiküldött bizott-

ság ama javaslatát, melyben a szövetségesek bizottságának Budapestre küldését ajánlja. Ez utóbbi bizottságnak, melynek egy román tagja is lesz, az a feladata, hogy leltárt készítsen

Késni fog a budapesti kivonulás

Bukarest, okt. 13

A „Dacia” írja: A legkülönbözőbb hírek jelentek meg a külföldi sajtóban budapesti kivonulásunk közeledése alkalmából.

Befejezett tény, hogy megnyilvánult az óhajlás, sőt bizonyos részről kérés is Magyarországon fővárosából való távozásunk elhalasztását, amíg a főváros helyzete javul és a nemzetközi érdekek szempontjából szavatolni lehet a rendfenntartásért. Ezért maradtunk a meradunk továbbra is ott.

Bizonyos egyszerűségeket, hogy a magyar választások nem a Friedrich-kormány vezetésével mehetnek végbe a román megszállás alatt. Mihelyt azonban a rend fenntartására képes, demokratikus szomszédjaival szemben békés és barátságos és a nemzetközi helyzetet elismerő magyar kormány alakul meg, — a román csapatok is visszavonulnak Budapestről. Valószínű, hogy a választási megállapítások is ezonnal megindulnak egy ilyen kormány megalkotása után, mint amely a szövetségesek és a mi elismerésünket is bírná fogja.

Az angolok római jegyzéke

Bukarest, okt. 13

A „Vilforul” jelentéssel: Az angol kormány átnyújtotta a Stefánitűzgyűlés által már előre jelzett jegyzéket Imperiali márkának, Olaszország londoni követének. A jegyzék csodálkozást fejez ki az olasz kormány azon eljárása felett, hogy Fiumében egy illegális helyzetet meghosszabbítani igyekszik. Ennek a demersznak nincsen szövege, hanem barátságos hangon van szerkesztve. Rámutat az angol kormánynak arra a kívánságára, hogy az Adriai ügyének megoldásáról minél előbb tisztaképet szeretne látni. A francia külügyminisztériumban nem erősítik meg azt a hírt, hogy erről az angol jegyzékről hivatalos tudomásuk volna.

Száz francia tizet örködik

Páris, okt. 13

A szenátus tegnapi ülésén Bourgeois előadó kezdte meg a vitát a versaillesi békeszerződésről.

— A békeszerződésnek kívánnia kellett volna, — ugymond az előadó — hogy a németek súlyosabb adót viseljenek, mint az antant polgárai. Franciaországot adósságok terhelik, Németországot pedig fenyegető hatalom marad rá nézve továbbra is. Legelőször Poroszországot kellett volna az öt megillető helyre visszahozni és Németország többi részét meg kellett volna szabadítani a porosz bilincsektől.

Amikor az előadó annak az úgondolomnak adóit kifejezést, hogy Németország lefegyverzése nem lesz végrehajtható. Clemenceau így kiáltott:

— Legyen nyugodt, száz francia tizet örködik a lefegyverzés felett Berlinben.

A szenátus elhatározta, hogy Bourgeois beszédét plakátiroztatja.

Bukarest, okt. 13

A „Chemarea” írja: A francia szenátus csütörtökön délután tárgyalja a német békeszerződést. Leon Bourgeois terjeszti be nagy beszéd kíséretében; utána különböző felzárkózások következnek, azonban a hét végére a vita befejezése várható.

Népszavazás Malmédyban

Bukarest, okt. 13

A „Vilforul” jelentéssel Lyonból: A versaillesi német delegáció főnöke jegyzéket nyújtott a békekongresszus főtitkárához a Németország és Belgium között levő Eupen és Malmédy tartományok népszavazásáról.

A német kormány arról panaszkodik, hogy a belgiumi helyi hatóságok oly álláspontot foglalnak el, amely a népszavazás szabadságának nem adja meg a lehetőségét.

A schleswigi népszavazás

Bukarest, okt. 13

A „Vilforul” jelentéssel Lyonból: Egész Schleswig türelmetlenül várja a békeszerződésnek a három nagyhatalomtól való ratifikálását, amellyel bevégeztettné válik a népszavazás előtérbe kerülésének a német csapatoktól való kiűzése. Ennek az időpontnak a közeledése befolyást gyakorolt különböző schleswigi érdekeltségek tömörítésére is, jelölve annak, hogy az ühességét érik a délen végbemenő eseményekhez való csatlakozást.

A németek igen erőteljes agilitást fejtenek ki a közeledő megoldás és népszavazás érdekében, amely Németország új határainak megállapításánál először juttat népszavazást érvényre.

Két tót képviselőt megfosztottak mandátumuktól

Budapest, okt. 13

Prágából jelentik: A nemzetgyűlés ma fejezte be Benes külügyminiszter expozéja feletti tartóvitáját. A külügyminiszter expozéját a Ház élénk térszése mellett tudomásul vették. Ezután a tót klub nyilatkozatát olvasták fel, mely szerint a klub tegnapi ülésén hozott egyhangú határozatával Hlinka és Jehlicska képviselőket megvonja mandátumukat és a tót néppárt végrehajtó-bizottságát felhatalmazta, hogy tíz napon belül új vezetőket jelöljön ki a nemzetgyűlésre.

A „Narodni Listi” ehhez azt jelentéssel, hogy Benes külügyminiszter tegnap megjelent a szlovák klubban és terjedelmes expozéban válaszolt a két szlovák vezérnek a külföldön Szlovákiának a cseh-szlovák államhoz tartozása ellen kifejtett működéséről. A két képviselő kizárására a szlovákok azonban csak akkor szánták el magukat, amikor Benes azt az emlékiratot terjesztette elő, amely követeli Szlovákiának teljes és közvetlen elszakítását a Cseh szlovák államtól. A szlovák klub határozatát Szlovákiának minden községében plakátirozzák.

Renner távozik

Bukarest, okt. 13

A „Vilforul” írja: A „Berliner Tageblatt” jelentéssel Bécsből, hogy Renner kancellár a szerdán megtartandó nemzetgyűlésen be fogja jelenteni lemondását.

Pánzintézeti, hivatalos és mindenféle nyomtatványokat

Legbizalmasabb kivitelben legjobban elkészít a Lapkiadó és Nyomtatási Műintézet Részvételvénytársaság.

Magán rizikása, ianornapapir, vassor, magyaróhéj, kávé, citrom, tea, egész bors és egyéb fűszergyarmat- és csemege áruk érkeztek a

Fischbein Armin
 1000 Ferenc József-ut 57.

Költözködik a kormányzótanács

A rezortok elhelyezése Kolozsváron — Tárgyalások az Iparkamara székházára

Kolozsvár, okt. 13

(Szájt tud.) A Nagyszombatból Kolozsvárra költöző kormányzótanács különböző rezortjai részére most va a folyamatban a hivatalos helyiségek kiválasztása és szükség szerint rekvirálás úján való lefoglalása. A közlekedésügyi rezort már elhelyezkedett a Berde Mózes utcai Haller házában, az elnöki rezort, mint értesülünk, az Osztrák Magyar Bank fiókjának Unió utcai épületében nyer majd elhelyezést, a kereskedelmi és földművelésügyi rezort részére pedig az Iparkamara egész épületét utalta ki Boeriu dr., a lakásügyek kormánybiztosa. Az Iparkamara kiköltözése az aktualitás stádiumába jutott, mivel Boeriu dr. az átadás napját a hónap 16-ára tűzte ki, az Iparkamara elnöke tehát vasárnap délelőtt 10 órára elnöki tanácsulást hívott egybe, ahol Weisz József kamarai elnök tudítványára a kiköltözés kérdésében úgy határoztak, hogy a Kereskedelmi és Iparkamara a mindenkori kereskedelmi kormány fenntartása alatt áll, így tehát most a kormányzótanács kereskedelmi rezortja az a hatóság, mely a kamarával közvetlen hatósági érintkezésben áll. Kéri fogják tehát Popovic kereskedelmi rezortfőnököt, döntse el, hogy a kiköltözésre vonatkozó utasításnak milyen formátumot tegyen a kamara eléget.

Az elnök előterjesztése után megjelent a kormányzótanács kereskedelmi rezortjának két kiküldöttje, kik felszólították az elnökséget, hogy Boeriu kormánybiztos rendelete értelmében az Iparkamara épületében levő összes hivatalos helyiségeket és magánlakásokat adják át. A tárgyalások eredményeképpen négytagú bizottságot alakítottak, mely állott a két kormányzótanács kiküldöttből, továbbá a kamara részéről Hevesy József országyelnökből és Balázs Gyula főtitkárból. A bizottság bejárva a kamara összes helyiségeit, jegyzőkönyvbe foglalta a következőket:

— A Kereskedelmi- és Iparkamara jelenleg Erdély ipari és kereskedelmi forgalmának irányításában olyan fontos szerepet visz, hogy a költözködés által csak pár napra is megszakított ügymenet a forgalomban súlyosan érezhetővé válna. Kéri tehát az elnökség, hogy a jelenlegi hivatalos helyiségekben a kamara intézősége tovább működhessen.

Amennyiben azonban a kereskedelmi rezort főnöke ragaszkodnék hozzá, hogy a mostani helyiségekben is kereskedelmi rezort helyezkedjék el, kéri, hogy a földszinten levő egyik 4 lakrészből álló magánlakást utalják ki a kamarának, kéri továbbá, hogy a második emeleten levő könyv és irattár, tekintettel annak nehezen és sok munkával járó költöztetésére, mostani helyiségeiben megmaradhasson és a dísztermet a Kamara a kereskedelmi rezorttal közösen használhassa.

A jegyzőkönyvet a bizottság és a kamarai elnök aláírása után a kormányzótanács kiküldöttai magukhoz vették Popovic kereskedelmi miniszterhez jutatás végett.

A kiküldöttek még azt is kilátásba helyezték, hogy amennyiben a kamara új helyiségei nincsenek központi fűtéssel berendezve, a kereskedelmi rezort a szükséges

tűzfát a kamara részére jutányosabb árban kiutalhatja.

A tárgyalások folyamán 11 órakor megjelent Ombrafor Ghibu dr. kultuszügyi államtitkár is, ki a kultuszügyi osztály számára szeretne volna a kamara épületét lefoglalni. Ő is megtekintette a helyiségeket, azokat igen alkalmasnak találta a kijelentette, hogy a kultusz-rezort cdatai özése esetén a kamara jelenlegi helyiségei továbbra is éntelelenül a kamara birtokában maradhatnak.

Ezután a hivatalos vendégek el távoztak és Weisz József elnök a gyűlést bezárta. A kamarában most érdeklődéssel várják, hogy melyik rezort veszi át az épületet. A kamara a jövőben is, mindkét esetben megmaradhat jelenlegi épületében.

Gazdasági tanács alakul

Ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági tervek Kolozsvár lesz a székhely

Kolozsvár, okt.

Kolozsváron a kormányzótanács mellett közgazdasági tanácsot létesítenek. Amint az alakulás tervéből megállapítható, Erdély egész gazdasági életét ez a tanács lesz hivatva irányítani. Egyelőre a tanács nem lesz autonómikus testület és tagjait a kormányzótanács nevezi ki. De kilátásba helyezik az autonómiának némi jellegét is, mert arról van szó, hogy majd választások fogják a tanácsot újraelakítani. Ez a kilátásba helyezett újraelakulás a tanács hívatásának az ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági kérdések képviselőinek felelné meg.

A bukaresti félhivatalos „L'Independance Roumaine” írja az alakulás tervéről a következőket:

Az erdélyi kormányzótanács az ipari és kereskedelmi tárca mellett egy véleményező szerv létesítését határozza el. Központi Közgazdasági Tanács név alatt. A tanács tagjai: az ipari és kereskedelmi, a földművelésügyi, pénzügyi és közlekedésügyi tárca főnökei és ezek helyettese, a posta- és távírdaigazgatóság, ezenkívül a kereskedők, az iparosok, a nagy- és kisbirtokosok, a kézművesek, a munkások két két képviselője, kiket székelysüeteik kebeléből választanak. A választásokig mindezeket a tagokat a kormányzótanács fogja ki nevezni. Ugyazintén a kormányzótanács nevez a bizottságba közgazdászokat, mérnököket, földművelésügyi szakembereket, jogászokat.

A kormányzótanács a Központi Közgazdasági Tanács kebeléből öt tagot választ, akik külön megbízatást kapnak, hogy a Nemzeti-gazdasági Főtanácsban részvevősek.

A Közgazdasági Tanács tagjai külön bizottságokat fognak alkotni a gazdasági problémák tanulmányozására, melyek az ipari és kereskedelmi tárca körébe tartoznak. Szükség esetén ez ipari és kereskedelmi tárca főnöke a tanácson kívül álló személyeket is megbízhat a külön bizottságokban való működésével. Bizottságokat fognak alkotni, véleményeket adni és támogatni az igazgatóságokat és hivatalokat legfontosabb munkáikban.

A bolgár kormányválság

Bukarest, okt. 13

A „Viitorul” írja Lyonból: Az „Echo de Paris” közölte a bolgár kormány lemondását is, hogy valószínűleg Stambulski kormány fog megalkudni. Megjegyzi a lap, hogy az agrár-szocialista bolgár kormány alakításának célja, a szövetséges államok szocialista közvéleményének Bulgária érdekében való befolyásolása.

Wilson jobban van

Bukarest, okt. 13

A „Viitorul” jelenté Lyonból: Wilson egészségi állapota a javulóban van.

New Yorkból érkező távirat jelenti, hogy a washingtoni minisztertanács az elnök egészségi állapotánál fogva, már nem találja sürgősnak, hogy időközi helyettesítéséről gondoskodjon.

Cseh tárgyalás Denikinnel

Bukarest, okt. 13

A „Viitorul” írja: Prágai jelentések szerint Kremariz volt cseh miniszterelnök périsi látogatása után Odesszába fog menni, hogy Denikinnel tárgyalásokat kezdjen.

Bolgár-olasz kereskedelem

Bukarest, okt. 13

A „Viitorul” jelenti San-Paulóból: Rómában egy szociálisták alakult a Bulgária és Olaszország között megindítandó kereskedelmi szervezésére.

Koalíciós csendélet Ausztriában

Bécs, okt. 13

A „Neue Tag” írja: Az osztrák külügyminiszteriumban Seita elnök és dr. Rerner államtitkár jelenléteben tegnap megkezdtek azokat a tárgyalásokat, amelyeknek célja a kormány koalíciójának fenntartása. A tárgyalások során mindenekelőtt a keresztényszociálisták és a szociáldemokrata párt adia elő egymás elleni panaszait, aminek folytán a vita időnként igen izgatott volt. A keresztényszociálisták a szociáldemokrataknak szemükre vetették a munkáris és befolyásosok tulkapasait, a szociáldemokrata szervezetek terroriját a mésként vagy egyáltalán nem szervezett munkásokkal szemben, a népi pártok pártpolitikai szervezetét és felhasználását. Viszont a szociáldemokrata a keresztényszociálistákat okolták azért, amiket a volt koronariományok Béccsel szemben oly önkényes megatartást használtak. A tegnapi tanácskozásokon, a lapok jelentése szerint, az összes vita kérdéseket bebarátságos megbeszélések és tárgyalások az ellentéteket úgy kiegyenlíteni, hogy a koalíció tovább fennállása részére új alapokat szerezzenek.

Három golyó talált Huaset

Budapest, okt. 13

Berlinből jelentik: Haasa képviselő ellen, a független szociálisták pártvezére ellen egy Voss nevű munkás merényletet követett el. Revolverből többször a pártvezérre lőtt és több golyó talált le. Sebészületi nem veszélyesek. Haaset a merénylet után felkeresték pártbívei betegágyán, kik előtt elmondotta a merénylet lefolyását. Szerinte a birodalmi gyűlésre ment, maga mögött lövőest hallott és amikor megfordult, látta, hogy a merénylő még négy vagy öt lövést adt le. Mindenekelőtt arra törekedett, hogy feleségét a birodalmi gyűlés palotájának egyik folyójában a golyók elől biztonságba helyezze és mivel észrevette, hogy a merénylő fejét veszi célba, lehajolt, úgy, hogy a lövések ott tévedtek.

A „Freiheit” munkatársa beszélt a rendőrségen a merénylővel. Azt állítja, hogy a merénylő nem teszi elmebeteg benyomását, mert kijelentéseit gyakran nagyon megfontolja és megaviselete azt a látszatot kelti, mintha összerűgőtelen elődedése szándékos lenne.

Haasa állapota állandóan javul. A Röntgenfelvétel alapján megállapították, hogy három golyó terjedt Haasa testébe, de az izületek nem sérültek meg. A merénylő Vosaról azt írja a „Vorwärts”, hogy gyakran vett részt politikai vitákban és mindig nagyon radikális és zavaros beszédekkel mondott.

Orosz és ukrán harcok

Bukarest, okt. 13

A „Viitorul” írja, hogy a következő értesítés érkezett Podolskból: Az ukrán kormány a hibát a Denikin ellen folytatott harcokban követte el. Az orosz önkéntesek most újból megáramadtak az ukrán csapatokhoz és erős harcok fejlődtek ki.

Csak dolgozó embernek van létjogosultsága a mai társadalomban.

HIREK

Bűnös pénzváltók

Hamisította egy bűnszövetkezet az ezresek pecsétjét

Kolozsvár, okt. 13

(Saját tudósítónktól.) Bűnös pénzváltók szövetségét leplezte le a rendőrség a napokon át tartott nyomozás eredményeképpen össze is fogdosva a szövetkezet tagjait. Egy kolozsvári nyomdában éjszakaiként bélyegezték a pénzt, nyomták az ezresekre a hamis bélyeget. Az elmúlt héten a rendőrség bizalmas uton arról értesült, hogy egy gyanús társaság tagjai bélyegezték ezer koronásokat hat százalékos levonással beváltanak felülbélyegzett bankjegyekkel. A rendőrség az elcsúszott nyomozást rendelt el a bűnösök kézrekerítésére.

Több napig tartó megfigyelés után megállapították, hogy a pénzváltás főhelye az óvári „Magyarvilág”-kávház. Csütörtökön délután razziát tartottak a „Magyarvilág”-ban. Sikerült is tettenérni Bányai István vasúti műszerészt, amint éppen huszonezereért adott át egy dái urnának bélyegzett bankókat. Vallatásra fogták Bányait, aki elmondta, hogy Gergely Lajos nevű ismerősének a megbízásából bonyolította le az üzletet. Kézrekerítették Gergelyt is. Ő éppen akkor fogták el, mikor a Wesselényi Miklós utcában egy nagyváradi kereskedővel alkudozott 25 darab bélyegzett ezer koronás átcserelésére.

Gergely hamarosan beismerie, hogy foglalkozás szerűen űzi a pénzváltás mesterségét. Bevallotta, hogy a bankókra ráhamisították a felülbélyegző pecsétet. A hamisítások a Bacskaitéri Kraft és Drottler féle nyomdában készülnek. A nyomdában Schneider Frigyes üzemvezetőt fogták el, akihez a nyomozás szálai vezettek. Schneider is beismerie a hamisítást és elmondta, hogy ő a hamisításra Kammer Enricho fogtechnikustól kapott megbízást. Házukatát tartották a nyomdában, ahol rövid keresés után megtalálták a hamisításra használt bélyegzőt.

Ezután a rendőrség emberei megjelentek Kammer Arany János-utca 13. szám alatti lakásán. Itt a tűkör mögött 24680 koronát találtak elrejtve, amit lefoglaltak. Kammer sem tagadta bűnét, megnevezte társát, Hönig Károlyt is, aki a bélyegzést tulajdonképpen eszközölte. Megállapította a rendőrség, hogy a hamisítás ciklografai úton történt. Egy bélyegzett öven koronásról vettek mintát, amelynek pecsétjét lefényképezték, ércebe öntötték és azután gyorsajával nyomták rá a bélyegzett bankjegyekre. A nyomdában éjjelként végezte munkáját a Kammer és Schneider segédkezése mellett. Az eddigi megállapítás szerint több százezer koronásra hamisították rá a bélyegzőt.

A rendőrség Bányait, Gergelyt, Schneidert, Kammer és Höniget letartóztatta és tegnap délelőtt beviserte a rendőrség fogházába.

— Szentmiklósi József felépítésszerkesztő távolléte miatt a „Kell Ujság” szerkesztéséért dr. Zsigmond István felelős.

— A főügyész Budapesten. Ghilezán Livius dr. kolozsvári főügyész felsőbb rendeltetésre hivatalos küldetésben Budapestre utazik.

Ghilezán dr. ma délután indul budapesti útjára.

— Magyar tiltakozás az osztrák műkincsek eladása ellen. Bécsből jelentik: A nemzeti államok likvidáló bizottságának egyik legutóbbi ülésén a cseh szlovák meghatalmazott tiltakozott az ellen, hogy az udvari és állami műtárgyakat eladják, mert ez a békeszerződéssel ellentétes. A magyar meghatalmazott kijelentette, hogy a közös csődömező jogi állás pontjához ragaszkodik és ezért értékelvonást nem engedhet meg, mert ez az eljárás esetleg a magyar békeszerződés rendelkezésével ellentétes. A cseh-től megkérült kivánságára ennek a meghatalmazott jegyzőkönyvét másolatban az antant-missziók elé terjesztették.

— Balázs Elemér állást kér. A nagyváradi „Szabadság” írja: Balázs Elemér nagyváradi törvényeségi elnök, akit legutóbb rendelkezési állományba helyeztek, Nagyszébenbe utarott a ott újabb alkalmazását fogja kérni.

— Megállanak a porosz vasutak. A „Chemarea” írja Nauenből: A porosz országgyűlésen Oser vasúti miniszter bejelentette, hogy kénytelen lesz majdnem egészben beszüntetni a személyforgalmat, ha a szén és élelmiszerellátás akadályait nem lehet hamarabb elhárítani.

— Jákey Aladár temetése. A házsongárdi temető halottas házából impozáns részvét kíséretű seregbe tegnap délután a fehér virágok és postéj, Jákey Aladár. A ravatálál Örmöcsy Kálmán unitárius lelkész imája és hosszabb beszéd után, Csengeri János dr. bucsuzította el a halottat az Erdélyi Irodalmi Társaság nevében.

— Hazamennek a német hadifoglyok. A „Vatorul” jelenté Nauenből: A genfi vörös kereszt közlése szerint a Franciaországban levő német hadifoglyok elszállítását október 27 és november 2-ika közt fog megkezdődni.

— Árhullámzás a deviza-piacon. Budapestről jelentik: Az osztrák kormány a deviza-piac forgalmának ellenőrzését vette terbe. Ezek az intézkedések lényeges hatással a budapesti piacra nem voltak. A márká, arany és cseh korona drágult. Előbbi 390—394-er, az arany 285—290-re, a garantált cseh korona 175—180-ra emelkedett, míg a nem garantált 148—150 K volt. Dollár 77—77,5, a font 315—320. Romanov rubel 310—315. A dinár — melyben rég nem volt üzlet — hirtelen emelkedett: 35 ról 480—5 koronára. Ezüst koronáért 6 K-t adak.

— A korona árfolyama. A korona árfolyama lassu, de tartós emelkedést mutat. A múlt heti emelkedés 2—3 százalékos volt, ki a ma 10 körül áll. Budapesti jelentések szerint a magyar korona-járadék állampapír a múlt hét végére 3 százalékról 88-ra emelkedett, míg ugyanakkor az osztrák korona-járadék 78-on áll. Bécsben huszfilléres papírpénzt hoztak forgalomba. A piros színű huszfilléres pénzt az osztrák főváros becsúszította ki, hogy az aprópénzhiányon segítsen.

— Lengyelország keleti határa. Varsóba érkezett párisi jelentés szerint a szövetségesek legfelsőbb tanácsa olyképpen határozott Lengyelország keleti határáról, hogy visszaállítja az 1815. évi kongresszusi Lengyelország határait. Ilyenképpen Lengyelország keleti határa érintkezni fog Szoválki volt orosz kormányzóság határával és

a Nyemen és a Bug folyók mentén húzódik el Galicia keleti határáig. Brazzil-Lio szék tehát Lengyel marad. Grodnó és Bialiszok ellenben kívül esnek Lengyelország határára.

— Rendelet a rokkant járulékok és nyugdíjak fizetésére. Brudiceanu Tiberiusz, a kormányzó és egy reszorjának vezetője és egy rokkantak és nyugdíjasok ügyében rendeletet bocsátott ki az összes prefekturákhoz és pénzügyigazgatóságokhoz. A rendelet szerint a bécsi internacionális delegáció megállapodása nyomán mindazon nyugdíjasok, rokkantak, özvegyek, árva, akik a kormányzótanács trálén ének és még a magyar kormány idejében az állami adóhivataloktól nyugdíjat, illetve segélyt kaptak, továbbra is megkapják azt ugyanazon adóhivatalnál. Az adóhivatal köteles a nyugdíjat az év május elsejétől kezdődőleg fizetni minden más rendeltetésre való tekintet nélkül. Az adóhivatalok jegyzéket készítenek a nyugdíjasok nemzetiségéről, hogy az idegen nemzetiségieknek kifizetett összegek az illető államtól annak idején visszakövetelhetők legyenek. A beszüntött férfiak, kik nyugdíjat élveznek, kötelesek hűségüket tenni a prefektus, vagy annak meghatalmazottjai kezébe. — Olyan rokkantak, kik a forradalom vagy a közös hadsereg feloszlása folytán nem vizsgáltaták felül és így nem kaphatják a rokkantsági illetékeket, vagy esetleg csak egy évre lettek felülvizsgálva, miáltal a határidő már lejárt, csak azon esetekben kaphatnak nyugdíjat, ha újból felülvizsgálják őket, ami legkésőbb megtörténik. Addig is, ha egzisztenciájuk veszélyeztetve volna, kaphatnak előleget, ha a „Gazetta Oficiala” 35. számának 968. iki hirdetményének értelmében folyamodnak előlegért.

— Két emberhalál egy cigarettá miatti. Alsó Ausztra Furih községben megrendítő katasztrófa történt. Egy 20 esztendő parasztfiu, Graf Lipót, égő cigarettával lement a pincébe, ahol 6 kilógramm puskapor volt. Közben véletlenül hozzáért a puskaporhoz, amely fölrobbant. A robbanás nyomban megölte a pinceajtónál áldogáló 11 éves Ratier Ferencet. Graf még fölvészorgott a lépcsőn, de amikor fölért, összeesett és nyomban meghalt.

— Rendőri hírt. Tegnap délután Szabó János 20 éves és Nagy István 18 éves földmivesek a Kalandos utcán összeverekedtek. A verekedés hevében Nagy egy zsebkéssel nyakon szúrta Szabót, aki viszont betörte Nagynak a fejét. Mindkettőnek sérülését a mentők kötötték be.

SZINHÁZ

A Magyar Színház műsora.

Kedd: Hamlet. (Rendes helyárrakkal. Kezdeté 7 órakor. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.) Szerda: Faust. (Kertész Vilmos vendégjátékával.) Operai helyárrakkal. Kezdeté 7 órakor. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.) Csütörtök: Mozgófényképek. (Énekes táncos bohózat filmszkeccsel. Gálosi Zoltán fellépésével.) Péntek: Lakmé. (Kertész Vilmos vendégjátékával. Operai helyárrakkal. Kezdeté 7 órakor. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.) Szombat: Vengerkák. (Gálosi Zoltán bucsufellépésével. Rendes helyárrakkal.) Vasárnap d. u.: Nebántsvirág. (Méréselt helyárrakkal.) Vasárnap este: Lili bárónő. (Operett-újdonosság. 9-szer. rendes helyárrakkal.)

APRÓ HIRDETÉSEK

Ha olcsón akar mérleghez jutni, úgy keresse fel Lőrincz mérlegkészítőt, ahol úgy asztali, mint hidmérlegeket bármely nagyságban kaphat minden súllyal felszerelve Lázár-utca 27. és 6 sz. alatt.

Komplett papír-stereotypiai berendezést és egy hengeres korrekтура le-huzókészületeket keresünk megvételre. Berabás és Lengyel, Kolozsvár, Ipar-kamara.

Prima új tölgyfa boroshordók bármilyen mennyiségben állandóan kaphatók. Bármely szakmába végő megrendelések elfogadtnak. Keresztesi ká-dármeister Marosvásárhely, Lemingen-utca 5. sz.

Iratborítékokat (dossier) bármilyen mennyiségben készít a Lapkiadó és Nyomdai Müintézet Kolozsvár, Egyetem-utca 3.

Eladó elegáns butorok, konyhaneműk és tüvegek. Zrínyi-utca 7. I. emelet.

IV éves orvostanhallgató ki a héber és román nyelvet is bírja, helyben urí családnál házitánító, nevelői állást vállalna. Ajánlatokat „Külön szoba” jellegére kiadóba kérek.

DR. GRÜN A. LIPÓT

(okl. ügyvéd) törvénsz. be-jegyzett és hatóságilag engedélyezett

„Kereskedelmi és Általános Ügynökség”-irodája

(Deák Ferenc u. 47.) elvállalja: ingatlanok, erdő, bányá, mező-gazdasági, állati-és növényi termékek adás vételének és bérletek közvetítését, kölcsönök és finanszírozások kieszakó-lését, házak kezelését, kereskedelmi társaságok alakítását, felszámolások és egyes-telek keresztülvitelét, köve-telek incassóját és minden az Ipari és kereskedelmi szak-mába vágó megbízások teljesítését úgy a bel- mint külföldön.

Hirdetmény.

A 32. tűzészrednek Zápolya-utcai laktanyájában folyó hó 28-én ezen laktanya clozetteinek tisztítása az 1919—1920. évszakra nyilvános árverésben kiadatik.

Békéscsabai Kisgazdák

Szövetkezete Békéscsaba

Azonnal szállíthat

vásárlásra jogosult feleknek

buzát, rozsot, zabot, csöves tengerit, olajos magvakat és köleskását.

Vásárol készpénzért, vagy gabonáért cserében:

tűzfát, kőzenet, ruhaszöve-tekét és más szükséges árut. IGAGZGATÓSAG.

Nagyobb vásárlások eszközzésére

Romániában felajánlja szolgálatait

Im ort | Leo Mihalovici | E. port

Brassó, Bukarest, Kapu-u. 68. I. e. Strada Lucaci 64

Mindenféle felvilágosítást szivesen adok.

Genz. V. I. Moldovanu.